

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/125/2024
Identifikačné číslo spisu:	7821202280
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7821202280.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Vieri Nevedelovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobkýň 1/ A. V., narodennej U., H., 2/ Z. A., narodennej U., R., zast. advokátkou JUDr. Martinou Vnenčákovou, Rožňava, Čučmianska dlhá 7, proti žalovanej J. H., narodennej U., K., zast. advokátkou JUDr. Luciou Bakošovou, LL.M., Rožňava, Šafárikova 20, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 6C/48/2021, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 17. januára 2024 sp. zn. 9Co/184/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobkyňa 1/ a 2/ m á voči žalovanej n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. marca 2023 č. k. 6C/48/2021-212 výrokom I. zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam špecifikovaným v tomto výroku; výrokom II. nariadil predaj nehnuteľností špecifikovaných v tomto výroku a výťažok z predaja rozdelí podľa spoluvlastníckych podielov žalobkyne 1/ a 2/ a žalovanej; výrokom III. priznal žalobkyniam 1/ a 2/ náhradu trov konania podľa pomeru úspechu vo veci vo výške 100 %.

1.1. Súd prvej inštancie na zdôvodnenie rozhodnutia uviedol, že v danom prípade nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre použitie § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a teda aby nedošlo k zrušeniu podielového spoluvlastníctva súdom a jeho nevyporiadaniu prikázaním veci za náhradu alebo predajom veci a rozdelením výťažku. Za základnú považoval v tomto smere otázku, či záujem žalobkýň na zániku spoluvlastníctva je v porovnaní so záujmom žalovanej na zachovaní spoluvlastníctva významnejší a zároveň prednejší. Po vyhodnotení skutkových okolností mal za to, že žalobkyne (žalobkyňa 1/ najmenej od roku 2011, žalobkyňa 2/ najmenej od veku 26 rokov), ale ani žalovaná (od roku 1982), neboli a ani v súčasnej dobe nie sú odkázané na bývanie v predmetnom rodinnom dome. Podstata záujmu žalobkýň na zániku spoluvlastníctva vychádza z toho, že ani jedna z podielových spoluvlastníčok predmetnú nehnuteľnosť neužíva, dokonca ani sporadicky ju nenavštevuje, predmetný rodinný dom chátra, pričom

všetky náklady na jeho údržbu a prevádzku znáša výlučne žalobkyňa 1/, ktorú táto skutočnosť finančne zaťažuje.

1.2. Žalovaná vzhľadla dôvody hodné osobitného zreteľa na strane žalobkyne 1/ v jej zdravotnom stave a odkázanosti na bývanie. Žalobkyňa 1/ tieto skutočnosti vyvrátila, keďže v predmetnej nehnuteľnosti už dlhodobo nebýva, v budúcnosti tam neplánuje žiť s poukazom na svoj zdravotný stav a nevyhovujúci stav nehnuteľnosti (plesne, zatuchnuté steny). Žalobkyňa 1/ a ani samotná žalovaná nemajú dostatok finančných prostriedkov na rekonštrukciu, ba ani na udržiavanie predmetnej nehnuteľnosti. Žalobkyňa 1/ má bytovú otázku vyriešenú. Tvrdenia žalovanej o tom, že žalobkyňa 1/ sa snaží prípadným predajom predmetnej nehnuteľnosti získať finančné prostriedky na kúpu bytu ostali v nepreukázanej rovine, pričom žalobkyňa 1/ sa dlhodobo sama stará o predmetnú nehnuteľnosť a sama znášala všetky náklady s ňou súvisiace.

1.3. Záujem žalovanej na udržaní spoluvlastníctva vyplýva predovšetkým zo skutočnosti, že v budúcnosti, po dosiahnutí dôchodkového veku, má záujem žiť v predmetnom rodinnom dome, keďže má k nemu silnú osobnú a citovú väzbu ako ku svojmu rodisku. Predmetný rodinný dom však nepredstavuje pre ňu jedinou možnosť bývania, keďže dlhodobo predmetnú nehnuteľnosť neužíva a ani o ňu neprejavuje žiaden záujem, nenavštevuje ju, neprispieva na jej údržbu, ani finančne, ani iným spôsobom. Za súčasnej finančnej situácie nie je v jej možnostiach vyplatiť vyrovnacie podiely ostatným spoluvlastníkom, pričom nie je ani vo finančných možnostiach jej dcéry, ktorá by síce matku podporila, avšak rovnako nie je odkázaná na bývanie v predmetnej nehnuteľnosti a ani neuviedla, že tu plánuje žiť natrvalo. Syn žalovanej neprejavuje o predmetnú nehnuteľnosť žiaden záujem.

1.4. Po náležitom zhodnotení všetkých okolností dospel súd k záveru, že záujem žalovanej na zachovaní spoluvlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam neprevyšuje záujem žalobkyň na tom, aby spoluvlastníctvo zaniklo. Žalovaná v súčasnosti nie je bytostne odkázaná na bývanie v predmetnom rodinnom dome, ku ktorému ju síce viažu osobné väzby, avšak o nehnuteľnosť dlhodobo neprejavuje žiaden záujem, nenavštevuje ju, neprispieva na jej údržbu ani finančne, ani iným spôsobom. Žalovaná je navyše dlhodobo nezamestnaná a ani v budúcnosti, na ktorú poukazuje, nie je predpoklad, že sa jej finančná situácia zmení, nakoľko bude poberať starobný dôchodok. Je preto nereálne, aby sa žalovaná mohla stať výlučnou vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, vyplatiť vyrovnacie podiely ostatným spoluvlastníkom, zabezpečiť rekonštrukciu nehnuteľnosti, ktorá je v súčasnej dobe zanedbávaná, keďže ani jeden zo spoluvlastníkov nejavi o nehnuteľnosť reálny záujem a nemá ani dostatok finančných prostriedkov.

1.5. Podľa názoru súdu v danej veci prichádza do úvahy jediný spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, a to nariadenie predaja predmetných nehnuteľností po zrušení spoluvlastníctva súdom s tým, že výťažok z predaja sa rozdelí medzi spoluvlastníkov podľa ich podielov. Takýto spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva pripadá do úvahy len vtedy, keď ani jeden zo spoluvlastníkov neprejavil záujem o predmetné nehnuteľnosti. Podmienka, že vec spoluvlastník nechce je splnená aj tam, kde spoluvlastník vyjadrí subjektívne stanovisko, aby mu vec nebola prikázaná do výlučného vlastníctva, ale aj tam, kde síce spoluvlastník o predmet spoluvlastníctva prejaví záujem, avšak absentuje u neho solventnosť.

1.6. O náhrade trov konania rozhodol okresný súd v zmysle § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 17. januára 2024 č. k. 9Co/184/2023-285 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP a žalobkyniam priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v celom rozsahu.

2.1. Odvolací súd po preskúmaní odvolania dospel k záveru, že namietané odvolacie dôvody nie sú naplnené a k dôvodom uvedeným v napadnutom rozsudku okresného súdu a k odvolacím námietkam žalovanej doplnil, vzhľadom na skutočnosť, že od začiatku konania sa žalovaná proti žalobe bránila svojím budúcim záujmom užívať predmetnú nehnuteľnosť a svojimi osobnými a citovými väzbami k predmetnej nehnuteľnosti, bola rozhodujúcou otázkou, od ktorej záviselo správne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, či sú alebo nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre to, aby súd nezrušil a nevyporiadal spoluvlastníctvo. Podľa názoru odvolacieho súdu zistený skutkový stav v predmetnej veci opodstatňoval prijať súdu prvej inštancie záver o neexistencii dôvodov hodných osobitného zreteľa pre zamietnutie návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

2.2. Z dokazovania vykonaného na súde prvej inštancie jednoznačne vyplynulo, že predmetnú nehnuteľnosť dlhodobo žiadna zo spoluvlastníčok neužíva, z čoho vyplýva jednoznačný záver o tom, že neužívaním táto nehnuteľnosť chátra, žiadna zo spoluvlastníčok sa nepodieľa na akomkoľvek zveľaďovaní tejto nehnuteľnosti, t. j. do nehnuteľnosti sa neinvestuje. Len žalobkyňa 1/ vynakladá nevyhnutné výdavky spojené s plnením povinností vlastníka nehnuteľnosti, t. j. platí bežné výdavky v minimálnej výške a plní si daňové povinnosti. Ide pritom o starší rodinný dom, pôvodne patriaci rodičom strán sporu, ktoré sú sestrami. Účastníčky konania ako spoluvlastníčky sa nevedia dohodnúť na užívaní predmetnej nehnuteľnosti, žiadna z nich neprejavila záujem o jej užívanie a žalovaná na snahy žalobkyní o predaj nehnuteľnosti reagovala tak, že s tým nesúhlasí. Žalovaná síce prejavila záujem v budúcnosti (keď bude v dôchodkovom veku) užívať predmetnú nehnuteľnosť ako výlučná vlastníčka a vyplatiť ostatné spoluvlastníčky, avšak zároveň uviedla, že nedisponuje takými finančnými prostriedkami, ktoré by jej umožnili žalobkyne vyplatiť, preto navrhla, že im bude splácať ich vyrovnacie podiely splátkami po 20 eur mesačne. Tiež predložila dôkaz (čestné prehlásenie), podľa ktorého jej dcéra prejavila snahu zakúpiť predmetnú nehnuteľnosť bez toho, aby sa vyjadrila v tom zmysle, že túto aj hodlá užívať. Žalovaná uviedla, že toho času je nezamestnaná, v hmotnej núdzi. Každá zo spoluvlastníčok má vyriešené bývanie a ani jedna v súčasnosti neužíva predmetnú nehnuteľnosť. Žalovaná v priebehu konania poukazovala na svoje osobné väzby k predmetnej nehnuteľnosti a tvrdila, že táto skutočnosť je významnou, pre ktorú navrhla, aby súd žalobu zamietol. Žalovaná tiež tvrdila, že zdravotný stav žalobkyne 1/ jej nedovoľuje posúdiť dôsledky svojho konania, že nie je v záujme žalobkyní, aby došlo k zrušeniu spoluvlastníctva a nariadeniu predaja predmetných nehnuteľností súdom, keďže by stratili možnosť užívať v budúcnosti predmetnú nehnuteľnosť. Tvrdila, že pokiaľ dôjde k predaju predmetných nehnuteľností, žalobkyne na ňu budú tlačiť, aby predali aj ďalšiu nehnuteľnosť, ktorú spoločne vlastní v K., a ktorú žalovaná aj užíva.

2.3. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru o tom, že predmetná nehnuteľnosť (rodinný dom) nie je reálne deliteľná. Vychádzajúc zo skutkových zistení, a to predovšetkým zo subjektívneho stanoviska spoluvlastníkov participovať na prípadných nákladoch, ktoré by boli potrebné pre reálne rozdelenie predmetnej nehnuteľnosti (rodinného domu), vychádzajúc z toho, že reálne rozdelenie by nebolo uskutočniteľné bez nákladných stavebných úprav, dospel súd prvej inštancie k správne mu záveru, že predmetná nehnuteľnosť (rodinný dom) nie je reálne deliteľný. Ani jeden zo spoluvlastníkov totiž nie je ochotný vynaložiť nič na vykonanie nevyhnutných stavebných úprav, ktoré by museli byť vynaložené, aby rodinný dom ako stavba mohla slúžiť všetkým trom spoluvlastníkom ako samostatné bytové jednotky.

2.4. Pri rozdelení stavieb (budov) je podmienkou, aby rozdelením vznikli samostatné veci, ktorých existencia bude v súlade so stavebnými predpismi (R 108/1967). Vychádzajúc z názoru strán sporu, ktoré sa nevedia dohodnúť na základných otázkach týkajúcich sa rodinného domu ako celku, jeho údržby, potrebných opráv a pod., niet pochyb o tom, že aj v prípade reálneho rozdelenia predmetnej nehnuteľnosti, táto by zostala naďalej v podielovom spoluvlastníctve strán sporu, ktoré pre rozpornosť vzájomných vzťahov nevedia nájsť zhodu v riešení otázok týkajúcich sa spoločnej veci a navyše tomu bráni aj nedostatok finančných prostriedkov.

2.5. Odvolací súd nepochyboval o tom, že žalovaná má osobné (citové) väzby k spornému rodinnému domu, keďže v ňom vyrástla. Výsledky dokazovania vykonané pred súdom prvej inštancie však jednoznačne svedčia o tom, že žalovaná dlhodobo v predmetnom dome nebýva, má vyriešené bývanie iným spôsobom (rodinný dom v K., ktorého je spoluvlastníčkou), o predmetný dom sa dlhodobo nestará, žiadnym spôsobom finančne na údržbu rodinného domu neprispieva, teda o predmetný rodinný dom neprejavuje dlhodobo niekoľko rokov opravdivý záujem. Súd prvej inštancie vykonal porovnanie a hodnotenie pomerov medzi účastníkmi konania, keď skúmal záujem žalobkyní na zániku spoluvlastníctva v porovnaní so záujmom žalovanej na zachovaní spoluvlastníctva a dospel k správne mu záveru, že záujem žalobkyní na zániku spoluvlastníctva je prednejší. Tieto svoje úvahy podrobne odôvodnil v bode 33. a 34. rozsudku a s týmto odôvodnením sa odvolací súd stotožnil a považuje ho za zákonné a správne.

2.6. Tvrdenia žalovanej o jej osobných a citových väzbách nemožno poprieť, avšak v kontexte tohto konania ich treba považovať za účelové, v snahe zabrániť zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva strán sporu súdom, pričom riešenie ponúknuté žalovanou, a to vyplatiť žalobkyne, keď podiel každej z nich predstavuje sumu okolo 17.000 eur takým spôsobom, že by ich vyrovnací podiel

splácala po 20 eur mesačne, nemožno považovať za prijateľný vzhľadom na výšku vyrovnacích podielov a čas, za ktorý by tieto mali byť uhradené. Nie je spravodlivé požadovať od žalobkyň, aby prijali takúto možnosť splatenia ich vyrovnacieho podielu, navrhnutú žalovanou.

2.7. Akékoľvek snahy žalovanej spochybniť spôsobilosť žalobkyne 1/ zo zdravotných dôvodov je potrebné považovať za účelovú, ničím nepotvrdenú obranu. Žalobkyňa 1/ nie je pozbavená a ani obmedzená v spôsobilosti na právne úkony. Správne postupoval súd prvej inštancie, pokiaľ nevykonával dokazovanie navrhnuté žalovanou za účelom preukázania zdravotného stavu žalobkyne 1/. Súd nie je povinný vykonať akýkoľvek dôkaz navrhnutý stranou sporu, ale len dôkaz, ktorý môže prispieť k objasneniu veci po skutkovej stránke. Správne preto postupoval súd prvej inštancie, pokiaľ dokazovanie v tomto smere nevykonával.

2.8. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalobkyniam voči neúspešnej žalovanej priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Podľa názoru dovolateľky došlo k podstatnej vade odvolacieho konania porušením práva na spravodlivý proces spočívajúcej najmä v nesprávnom procesnom postupe, znemožnením strany využívať svoje procesné práva a v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu. Napadnuté rozhodnutie považuje v celom rozsahu za nepreskúmateľné a nezákonné. V odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako aj v odôvodnení odvolacieho súdu sú zrejmé rozpory. Súd prvej inštancie uvádza, že nikto nejavil záujem o predmetnú nehnuteľnosť a odvolací súd konštatuje, že dovolateľka jasne prejavila záujem byť výhradnou vlastníčkou nehnuteľnosti. Navyše nielen dovolateľka, ale aj jej dcéra v čestnom vyhlásení, prejavila záujem o predmetnú nehnuteľnosť v H. R.. Konštatovanie napadnutého rozhodnutia v odôvodnení, že dcéra J. K. sa nevyjadrila, že nehnuteľnosť hodlá užívať, je nesprávne. Z čestného vyhlásenia dcéry zreteľne vyplýva, že dcéra má záujem o nehnuteľnosť a hodlá ju užívať spoločne s dovolateľkou. Podporila žalovanú v zachovaní vlastníctva k nehnuteľnosti a vyjadrila vážny záujem o nehnuteľnosť. Z toho dôvodu nielen dovolateľka, ale aj jej potomkovia majú vážny záujem o spoločnú nehnuteľnosť, vrátane jej užívania.

3.2. Odvolací súd nesprávne uvádza v bode 32., že dovolateľka má vyriešené bývanie. Býva síce v rodinnom dome v Obci K., ktorý je evidovaný na liste vlastníctva č. XX, katastrálne územie K. W., ale nehnuteľnosť vlastní len v podielovom spoluvlastníctve, o veľkosti podielu 1/3 spolu so žalobkyňami. Nie je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti. Odvolací súd nesprávne vyhodnotil jej situáciu. Žalobkyne dovolateľke výslovne pohrozili a plánujú ju z domu v K. vyťahovať, je teda vážne ohrozené jej bývanie. Konanie zo strany žalobkyň považuje dovolateľka za zjavné zneužitie práva. Odvolací súd sa nezaoberal skutočnosťou, na ktorú dovolateľka poukazovala, a to, že žalobkyne budú rovnako ako v predmetnom konaní postupovať s nehnuteľnosťou v K..

3.3. Odvolací súd svoje odôvodnenie postavil na tom, že dovolateľka je finančne insolventná a nie je v jej schopnostiach a možnostiach spoločný dom v H. R. nadobudnúť do výlučného vlastníctva a vyplatiť žalobkyne. Skutkovo nesprávne a nespravodlivo vyvedený záver odvolacieho súdu spočívajúci v zlej finančnej situácii nepovažuje za zákonný a spravodlivý.

3.4. Napadnuté rozhodnutie je jednostranne zamerané, podporujúce finančný prospech žalobkyň, neberúc do úvahy účelné využitie veci. Nehnuteľnosť má slúžiť ďalším generáciám o to viac, ak prejavia záujem a prioritou dovolateľky je zabezpečiť bývanie d o budúcnosť potomkom. Za dôvody hodné osobitného zreteľa považuje súdna prax nielen bytové záujmy podielových spoluvlastníkov samotných, ale aj ich rodinných príslušníkov (R 1/1989). V tom vidí dovolateľka skutočnú hodnotu a potrebu zachovania vlastníctva k nehnuteľnosti. Riešenie navrhované žalobkyňami a odsúhlasené napadnutým rozhodnutím nesleduje účelné využitie veci a je v rozpore s dobrými mravmi.

3.5. Násilný predaj spoločného domu žalobkyňami za akúkoľvek hodnotu je neakceptovateľné riešenie. Subjektívne okolnosti, na ktoré dovolateľka poukazovala sú dané a vážne. Súdny tieto nedostatočne a nesprávne vyhodnotil. Prejavila záujem o nehnuteľnosť, rovnako ako jej dcéra a napadnutý odvolací súd potvrdil, že silné osobné a citové väzby k nehnuteľnosti sú preukázané a nepochybné. Konajúce súdy nesprávne vyhodnotili a porovnali pomery medzi účastníkmi konania. Záverom súd vyhodnotil tvrdenia dovolateľky ako účelové, s čím sa rozhodne nestotožňuje. Na oboch stranách sporu existujú také dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré je namieste aplikovať § 142 ods. 2 Občianskeho

zákonníka a podielové spoluvlastníctvo strán sporu nezrušiť a nevyporiadať prikázaním vecí za náhradu alebo predajom vecí a rozdelením výťažku.

3.6. Nestotožňuje sa s rozhodnutím odvolacieho súdu, ako ani s rozhodnutím súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania. Napadnuté rozhodnutia dovolateľku automaticky zaviazali nahradiť trovy konania v zmysle zásady úspechu vo veci, pričom absolútne nebrali do úvahy jej majetkovú situáciu a to, že je nezamestnaná a v hmotnej núdzi. Tieto skutočnosti boli preukázateľné aj počas skúmania majetkovej situácie pri rozhodovaní o oslobodení od platenia súdnych poplatkov a rovnako v samotnom konaní, kedy konajúci súd skonštatoval insolventnosť, a to, že nie je schopná vyplatiť vyrovnací podiel žalobkyniam za ich podiel na nehnuteľnosti. Napadnuté rozhodnutie sa preto jednoznačne odklonilo od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a nerešpektovalo právne závery, ktoré zaujal dovolací súd. Nepriaznivá finančná situácia a sociálny status bezpodmienečne zakladá dôvod podľa § 257 CSP, pre ktorý súd výnimočne neprizná náhradu trov konania.

3.7. Dovolaťka uviedla, že doposiaľ neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešené nasledujúce právne otázky: Môže súd upustiť od zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva aj v prípade, ak skonštatoval existenciu dôvodov subjektívneho charakteru? Môže súd zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnosti, ak o nehnuteľnosť prejavil záujem jeden z podielových spoluvlastníkov?

3.8. Dovolaťka navrhla, aby najvyšší súd v zmysle § 449 ods. 3 CSP napadnuté rozhodnutie krajského a okresného súdu zmenil, a to tak, že žalobu zamietne. Žalovanej sa voči žalobkyniam priznáva právo na náhradu trov konania na súde prvej inštancie, trovy odvolacieho konania a trovy dovolacieho konania v plnom rozsahu. Alternatívne navrhla, aby najvyšší súd v zmysle § 449 ods. 1 a 2 CSP napadnuté rozhodnutia krajského a okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Navrhla aj odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP.

3.9. Svoju dovoláciu argumentáciu dovolateľka doplnila podaniami doručenými na Najvyšší súd SR dňa 25. septembra 2024 po lehote určenej na podanie dovolania (§ 427 CSP), preto na túto argumentáciu dovolací súd neprihliadol (§ 430 CSP).

4. Žalobkyne 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej a druhej inštancie považujú za zákonné a vecne správne, dovolanie považujú za nedôvodné a zmätočné. Navrhli, aby dovolací súd rozhodol o odmietnutí dovolania v zmysle § 447 písm. f) CSP a priznal žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) nezistil splnenie predpokladov pre vyhovieť návrhu žalovanej na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020, 9Cdo/184/2020).

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné zamietnuť.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

9. Dovolaťka súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať

nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania okrem iného aj z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10.3. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11. Žalovaná v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v dovolaní namietala zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu spočívajúcu v nesprávnom procesnom postupe, v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, rozpornosti rozhodnutí súdov nižšej inštancie. Tiež namietala nedostatky v dokazovaní (hodnotenie dôkazov), keď súdy nižšej inštancie vychádzali z nesprávne zistených skutkových záverov.

12. K námietke nedostatočného odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), z ktorej vyplýva, že zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

13. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na

strane druhej. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatury EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

16. K dovolacej námietke týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, a teda jeho nepreskúmateľnosti, dovolací súd vo väzbe na body 12. až 15. tohto rozhodnutia môže len konštatovať, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a preskúmaní rozsudku odvolacieho súdu dospel k záveru, že jeho odôvodnenie nevybočuje z limitov spravodlivého procesu, je dostatočné, logické a primerané. Odvolací súd svoje potvrdzujúce rozhodnutie odôvodnil úvahami, ktoré sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné.

16.1. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za neodôvodnené, či arbitrárne (svojvoľné). Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu.

16.2. V dôvodoch svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Tiež podrobne zdôvodnil, prečo potvrdil rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalovanej. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 20. až 37.), ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 25. až 35.), nevyplýva nedostatočnosť, či nepresvedčivosť, ani absencia o podstatných skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie

dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvoláciu argumentáciu dovolateľky.

16.2.1. Konkrétne pokiaľ dovolateľka poukazovala na rozpornosť rozhodnutí súdov nižšej inštancie, keď na jednej strane uvádzajú, že žiadna zo strán konania neprejavila o nehnuteľnosť záujem, ale na druhej strane uvádzajú, že žalovaná prejavila o nehnuteľnosť záujem, poukazuje dovolací súd na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Žalovaná síce prejavila záujem v budúcnosti (keď bude v dôchodkovom veku) užívať predmetnú nehnuteľnosť ako výlučná vlastníčka a vyplatiť ostatné spoluvlastníčky, avšak zároveň uviedla, že nedisponuje takými finančnými prostriedkami, ktoré by jej umožnili žalobkyne vyplatiť, preto navrhla, že im bude splácať ich vyrovnacie podiely splátkami po 20 eur mesačne. Tiež predložila dôkaz (čestné prehlásenie), podľa ktorého jej dcéra prejavila snahu zakúpiť predmetnú nehnuteľnosť bez toho, aby sa vyjadřila v tom zmysle, že túto aj hodlá užívať. (pozri bod 32. rozhodnutia odvolacieho súdu). (...) Výsledky dokazovania vykonané pred súdom prvej inštancie však jednoznačne svedčia o tom, že žalovaná dlhodobo v predmetnom dome nebýva, má vyriešené bývanie iným spôsobom (rodinný dom v K., ktorého je spoluvlastníčkou), o predmetný dom sa dlhodobo nestará, žiadnym spôsobom finančne na údržbu rodinného domu neprispieva, teda o predmetný rodinný dom neprejavuje dlhodobo niekoľko rokov opravdivý záujem. (pozri bod 35. rozhodnutia odvolacieho súdu). Z uvedeného vyplýva konštatovanie odvolacieho súdu, že žalovaná prejavila do budúcnosti záujem o nehnuteľnosť (od začiatku tohto sporu), avšak zároveň konštatoval, že žalovaná dlhodobo o nehnuteľnosť neprejavovala záujem (do začiatku tohto sporu). Pričom pokiaľ dovolateľka mienila v kontexte uvedeného namietat' rozpornosť vo väzbe na odôvodnenie okresného súdu, ktorý uviedol, že V prejednávanej veci žiadna zo strán sporu nemala záujem o nehnuteľnosti patriace do podielového spoluvlastníctva, resp. nebolo to vo finančných možnostiach jednotlivých spoluvlastníkov, a preto prichádzal do úvahy iba jeden spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, a to nariadenie predaja nehnuteľností po zrušení spoluvlastníctva s tým, že výťažok z predaja sa rozdelí spoluvlastníkom podľa ich podielov. (...) Podľa výslovnej dikcie § 142 ods. 1 posledná veta OZ (...) tretí spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva nastupuje tam, kde vec nechce žiadny zo spoluvlastníkov. Pri splnení tejto podmienky je potrebné vychádzať zo širšieho chápania, než aké by vyplývalo z doslovného výkladu. Podmienka, že vec spoluvlastník nechce je splnená jednak tam, kde spoluvlastník vyjadří subjektívne stanovisko, aby mu vec nebola prikázaná do výlučného vlastníctva, ale i tam, kde síce spoluvlastník o predmet spoluvlastníctva má záujem, ale absentuje u neho solventnosť. (pozri bod 34. odôvodnenia okresného súdu). Podľa dovolacieho súdu súd prvej inštancie dostatočne ozrejmil ne/záujem strán sporu o nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve v o väzbe na reálne zhodnotenie finančných možností, či ne/solventnosť strán sporu, preto nemožno považovať rozhodnutia súdov nižšej inštancie v tomto smere za rozporné a z toho dôvodu za nepreskúmateľné.

17. Dovolaťka v dovolaní vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP ďalej odôvodňuje pochybením súdov v procese dokazovania (najmä pri hodnotení dôkazov) a v tej súvislosti nesprávne zisteným skutkovým stavom sporu.

17.1. K čomu najvyšší súd pripomína, že dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorého si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Strany boli povinné označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci. O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov (ale aj tých, ktoré nie sú navrhované) budú vykonané, prípadne akým spôsobom, rozhoduje výlučne súd, a nie strany sporu (§ 185 ods. 1 CSP). Procesné oprávnenie navrhovať dôkazy žalovaná v danej veci aj využila, nebolo jej odňaté. Pokiaľ súdy nižšej inštancie opierali svoje zistenia o vykonané dôkazy, ktoré ale nevyhodnotili podľa predstáv žalovanej, nešlo o postup vylučujúci, či znemožňujúci žalovanej realizáciu procesných práv priznaných jej CSP.

17.2. Nedôvodnou je dovolacia námietka žalovanej, že zistenia súdov nižšej inštancie sú nepravdivé, smerujúca k nesprávnemu hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie, ktorú bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000), na ktorú nadviazala ďalšia

rozhodovacia prax najvyššieho súdu (pozri rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023) nepovažovala prípadnú neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Aj aktuálne platí, že nie je dôvodom zakladajúcim zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

17.3. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v posudzovanom spore nezistil.

18. Pokiaľ dovolateľka namietala, že súdy nižšej inštancie nesprávne vyhodnotili jej tvrdenia ohľadom toho, že má zabezpečené bývanie, avšak v súvislosti s týmto bývaním budú žalobkyne postupovať rovnako ako v tomto spore, dovolací súd uvádza, že ide o hypotetické úvahy žalovanej do budúcnosti (pro futuro) a tieto nie sú oprávnené súdy prezumovať. Preto pokiaľ sa týmito úvahami „pro futuro“ nezaoberal a konštatoval, že žalovaná má zabezpečené bývanie, nemožno považovať tento postup za nesprávny.

19. V súvislosti s o zistením skutkového stavu dovolateľka namietala, že odvolací súd skutkovo nesprávne a nespravodlivo vyvodil záver spočívajúci v zlej finančnej situácii žalovanej a súdy nižšej inštancie nedostatočne a nesprávne vyhodnotili subjektívne dôvody na jej strane. K uvedenej námietke dovolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Niet pochyb o tom, že žalovaná má osobné (citové) väzby k spornému rodinnému domu, keďže v ňom vyrástla. Výsledky dokazovania vykonané pred súdom prvej inštancie však jednoznačne svedčia o tom, že žalovaná dlhodobo v predmetnom dome nebýva, má vyriešené bývanie iným spôsobom (rodinný dom v K., ktorého je spoluvlastníčkou), o predmetný dom sa dlhodobo nestará, žiadnym spôsobom finančne na údržbu rodinného domu neprispieva, teda o predmetný rodinný dom neprejavuje dlhodobo niekoľko rokov opravdivý záujem. Súd prvej inštancie vykonal porovnanie a hodnotenie pomerov medzi účastníkmi konania, keď skúmal záujem žalobkýň na zániku spoluvlastníctva v porovnaní so záujmom žalovanej na zachovaní spoluvlastníctva a dospel k správne záveru, že záujem žalobkýň na zániku spoluvlastníctva je prednejší. Tieto svoje úvahy podrobne odôvodnil v bode 33. a 34. rozsudku a s týmto odôvodnením sa odvolací súd stotožňuje a považuje ho za zákonné a správne. (bod 35. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Tvrdenia žalovanej o jej osobných a citových väzbách nemožno poprieť, avšak v kontexte tohto konania ich treba považovať za účelové, v snahe zabrániť zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva strán sporu súdom, pričom riešenie ponúknuté žalovanou, a to vyplatiť žalobkyne, keď podiel každej z nich predstavuje sumu okolo 17.000 eur takým spôsobom, že by ich vyrovnací podiel splácala po 20 eur mesačne, nemožno považovať za prijateľný vzhľadom na výšku vyrovnacích podielov a čas, za ktorý by tieto mali byť uhradené. Nie je spravodlivé požadovať od žalobkýň, aby prijali takúto možnosť splatenia ich vyrovnacieho podielu, navrhnutú žalovanou. (bod 36. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Podľa dovolacieho súdu z uvedeného nevyplýva nesprávne a nespravodlivé zhodnotenie skutkového stavu aj v kontexte ponuky dovolateľky na vysporiadanie vyrovnávacích podielov, z ktorej odvolací súd vyvodil zlú finančnú situáciu, tento záver nemožno považovať za nelogický, neobjektívny a nevyplývajúci zo zisteného skutkového stavu. Rovnako nemožno konštatovať, že súdy nezohľadnili subjektívne dôvody predstreté žalovanou, keď z odôvodnenia je zjavné, že súdy nižšej inštancie poukazovali na citové väzby žalovanej k nehnuteľnosti, ale v kontexte vykonaného dokazovania ich vyhodnotili a uzavreli inak, ako bol skutkový a právny názor žalovanej.

19.1. K námietke dovolateľky ohľadom nedostatočnosti a nesprávnosti vyhodnotenia subjektívnych dôvodov na jej strane súdmi nižšej inštancie dovolací súd poznamenáva, že podľa neho táto námietka

dovolateľky predstavuje jej prostý nesúhlas s vyhodnotením dôkazov, skutkovým a právnym záverom, keď sa dovolateľka bez ďalšieho nestotožňuje so záverom súdov nižšej inštancie o neexistencii dôvodov hodných osobitného zreteľa pre zamietnutie návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. (bod 31. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Uvedený záver súdov nižšej inštancie vychádzal zo zisteného skutkového stavu v predmetnom spore vrátane posúdenia žalovanou predstretých subjektívnych dôvodov na jej strane, ktoré by odôvodňovali nezrušenie a nevyporiadanie spoluvlastníctva prikázaním veci za náhradu, alebo predajom veci a rozdelením výťažku medzi spoluvlastníkov (pozri vyššie bod 19., aj bod 17.2. tohto rozhodnutia).

20. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva. V danom prípade dovolací súd takéto vady v procese dokazovania nezistil.

21. Skutočnosť, že dovolateľka sa nestotožňuje so záverom odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) o vyhovení žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva spôsobom podľa rozhodnutia súdu, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o neodôvodnenosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, či jeho nezákonnosti a nespravodlivosti. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Žalovaná preto neopodstatnene namietala, že odvolací súd jej nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

21.1. Nesúhlas dovolateľky s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu a výsledkom vykonaného dokazovania, nezakladá dôvodnosť podaného dovolania. Aj stabilná rozhodovacia prax ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Podľa názoru dovolacieho súdu námietka dovolateľky predstavuje prostý nesúhlas dovolateľky s rozhodnutím odvolacieho súdu a jeho odôvodnením. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

22. Pokiaľ dovolateľka v rámci dovolania ďalej namietala, že napadnuté rozhodnutie je jednostranne zamerané, podporujúce finančný prospech žalobkyní, neberúce do úvahy účelné využitie veci a zabezpečenie bývania do budúcnosti potomkom, čo je v rozpore s dobrými mravmi, pričom na podporu svojej argumentácie poukázala na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu reprezentovanú rozhodnutím R 1/1989, dovolací súd konštatuje, že pokiaľ uvedený argument nebol použitý pred prvoinštančným, ani odvolacím súdom, nie je možné naň v dovolacom konaní prihliadať, nakoľko v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

22.1. K uvedenej námietke dovolací súd poznamenáva, že z obsahu odvolania, ani spisu nevyplývajú takto žalovanou formulované námietky ohľadom nezohľadnenia účelného využitia veci v rozpore s dobrými mravmi tak, ako žalovaná prezentuje túto argumentáciu prvýkrát až v dovolaní aj napriek tomu, že bola zastúpená advokátom v konaní.

22.2. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a zaujal k nim správny právny záver. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych opravných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom

prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietal už v rámci riadneho opravného prostriedku, a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (R 73/2019).

22.3. Ak potom žalovaná predmetné dovolacie námietky neuplatnila v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže ich dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie, prípadne jeho procesný postup v konaní namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne tiež sp. zn. 7Cdo/161/2019, 4Cdo/122/2020, 4Cdo/40/2019, 8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Preto dovolací súd na uvedené námietky žalovanej v súvislosti s vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP neprihliadol.

23. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že také pochybenia súdov v procese dokazovania, ktoré by znamenali porušenie práva dovolateľky na spravodlivý súdny proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, z obsahu spisu vrátane rozsudkov súdov nižšej inštancie nevyplyva, preto jej dovolanie v tejto časti ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol. Ohľadom dovolateľkou neopodstatnene namietanou zmätočnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu spočívajúcou v jeho nedostatočnom odôvodnení (nepreskúmateľnosti) a tým porušení práva dovolateľky na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP), dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie dovolateľky je v tejto časti síce prípustné, ale nie je dôvodné.

24. Dovolateľka zároveň namietala dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

24.1. Pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

24.2. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácii na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

25. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

25.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

26. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, o d vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (pozri sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/38/2019, 4Cdo/32/2018,

6Cdo/113/2017, 7Cdo/25/2018, 8Cdo/100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľkou napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

27. Povinnosťou dovolateľky pri vymedzení dovolacieho dôvodu v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 CSP je okrem povinnosti výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, aj povinnosť konkretizovať, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť. Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu, v opačnom prípade dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 447 písm. f) CSP.

28. Dovolaťka v dovolaní vymedzila prípustnosť svojho dovolania s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP ohľadom nesprávneho vyriešenia nasledovných otázok: 1. „Môže súd upustiť od zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva aj v prípade, ak skonštatoval existenciu dôvodov subjektívneho charakteru?“ 2. „Môže súd zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnosti, ak o nehnuteľnosť prejavil záujem jeden z podielových spoluvlastníkov?“

28.1. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľkou formulované právne otázky v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP v podstatnom vyjadrujú jej nespokojnosť s aplikáciou § 142 ods. 1, 2 OZ súdmi nižšej inštancie, keď súdy nižšej inštancie zhodne dospeli k záveru, že v danom prípade je namieste zrušiť podielové spoluvlastníctvo strán sporu k predmetným nehnuteľnostiam a nariadiť ich predaj s tým, že výťažok z predaja sa rozdelí medzi žalobkyne a žalovanú podľa ich spoluvlastníckych podielov, pričom k záveru o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa pre zamietnutie návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nedospeli. K čomu dovolací súd akcentuje, že riešeniu otázky ne/zrušenia a ne/vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti predchádzajú skutkové zistenia, či skutková otázka súvisiaca s ustálením toho „čo sa stalo“ a úvahy a záver o tom, „čo z toho, čo sa stalo, vyplýva podľa práva“, sú posudzovaním právnych otázok (mutatis mutandis rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS/97/2022). Záver odvolacieho súdu (aj okresného súdu) o potrebe zrušiť podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam a nariadiť ich predaj bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových zistení v prejednávanom spore, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie viedli k právnenému záveru a prijatiu jeho rozhodnutia o potvrdení vecne správneho rozsudku súdu prvej inštancie o vyhovení žalobe žalobkyní.

29. Dovolací súd zastáva názor, že dovolateľkou nastolená otázka č. 1. v zmysle bodu 28. tohto rozhodnutia je jednak abstraktná (existencia dôvodov subjektívneho charakteru) a jednak súvisí s obstaraním spoľahlivých skutkových podkladov, ktoré by viedli k možnej aplikácii § 142 ods. 2 OZ upravujúceho výnimku zo zásady, že nikto nemôže byť nútený, aby v spoluvlastníctve zotrval, a to nezrušenia a nevyporiadania spoluvlastníctva prikázaním veci z a náhradu alebo predajom veci a rozdelením výťažku z dôvodov osobitného zreteľa. Pre nezrušenie a nevyporiadanie podielového spoluvlastníctva nestačí len abstraktné skonštatovanie existencie dôvodov subjektívneho charakteru, dokonca ani ich konkretizácia neznamená automaticky aplikáciu § 142 ods. 2 OZ, pretože spoľahlivo zistené skutkové podklady podložené konkrétnymi dôvodmi súd musí vždy hodnotiť a posúdiť s prihliadnutím na dôležitosť jednotlivých sporných záujmov a na celkovú povahu konkrétneho sporu. Uvedené obdobne platí aj pre dovolateľkou nastolenú otázku č. 2. v zmysle bodu 28. tohto rozhodnutia, ktorá tiež súvisí s obstaraním skutkových podkladov a ich hodnotením.

29.1. Dovolací súd má za to, že dovolateľkou formulované otázky sú spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania a predstavujú riešenie skutkovej a nie právnej otázky, ktorá môže byť riešená vždy len v konkrétnych súvislostiach a nie vo všeobecnej rovine.

30. Možno tak len konštatovať, že dovolateľkou naformulované otázky nie sú právnymi otázkami, ale ide o skutkové otázky, ktorých posúdenie vždy závisí od konkrétnych okolností sporu. Argumentácia dovolateľky v o vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predstavuje iba polemiku s rozhodnutím odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, resp. ide o námietky, ktoré sa týkajú spochybňovania správnosti skutkových zistení. Nesprávnym zistením skutkového stavu, prípadne len samou polemikou s rozhodnutím súdu nie je možné podľa Civilného sporového poriadku vymedziť dovolací dôvod, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci. Uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu

predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom (nie otázok skutkových). Podľa dovolacieho súdu takáto argumentácia v dovolaní absentuje. Dovolateľka sa de facto domáha opätovného posúdenia ňou tvrdeného skutkového stavu v jej prospech, resp. v prospech nezrušenia a nevyporiadania podielového spoluvlastníctva. Takéto tvrdenia nemožno považovať za právne otázky vymedzené zákonom predpokladaným spôsobom.

31. Dovolací súd tak uzavrel, že dovolateľka právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP nevymedzila zákonným spôsobom, teda dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, preto dovolací súd jej dovolanie v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby sa zaoberal jeho dôvodnosťou.

32. Dovolateľka v rámci dovolania tiež napádala výrok o trovách konania, keď namietala, že súdy absolútne nebrali do úvahy jej majetkovú situáciu a to, že je nezamestnaná a v hmotnej núdzi a zaviazali ju nahradiť trovy konania v zmysle zásady úspechu vo veci, uvedená námietka podľa jej obsahu zodpovedá vade zmatečnosti podľa § 420 písm. f) CSP. K tejto námietke dovolací súd poznamenáva, že z obsahu odvolania, ani spisu nevyplyva takto žalovanou formulovaná námietka, túto argumentáciu dovolateľka prvýkrát uvádza až v dovolaní aj napriek tomu, že bola zastúpená advokátom v konaní. V danom prípade platí, že dovolateľka môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnila v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohla, a tak poskytnúť príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť. Dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne). (mutatis mutandis rozhodovacia prax ústavného súdu, napr. jeho rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 70/2017).

32.1. Ak potom žalovaná predmetnú dovoláciu námietku neuplatnila v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže ich dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie, prípadne jeho procesný postup v konaní namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne tiež sp. zn. 7Cdo/161/2019, 4Cdo/122/2020, 4Cdo/40/2019, 8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Preto dovolací súd na uvedenú námietku žalovanej v súvislosti s vadou zmatečnosti podľa § 420 písm. f) CSP pri trovách konania neprihliadol.

32.2. Pre úplnosť však považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že okresný súd vyhovel žalobe žalobkyní, keď zrušil a vyporiadal spoluvlastníctvo spôsobom predaja nehnuteľnosti a rozdelenia výťažku z predaja spoluvlastníkom podľa ich podielu, naproti tomu žalovaná uprednostňovala zachovanie spoluvlastníctva, č i jeho zrušenia v budúcnosti, keď bude v dôchodkovom veku, chcela by užívať predmetnú nehnuteľnosť ako výlučná vlastníčka a vyporiadať ostatné spoluvlastnícky vyplatením ich podielov formou splátok po 20 eur mesačne, preto nemožno považovať dovolateľku v spore za úspešnú, naopak úspech v spore bolo možné pripísať žalobkyniam a v súlade s tým im aj priznať náhradu trov konania. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, ktorá princíp úspechu podľa § 255 CSP v konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva nevylučuje (pozri rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 73/2023, R 54/1973, III. ÚS 70/2024).

33. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP ohľadom výroku o trovách konania bez jeho bližšej konkretizácie, dovolací súd zdôrazňuje, že rozhodnutie o trovách konania má povahu uznesenia a túto povahu nestráca aj keď je súčasťou rozsudku. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP.

33.1. Pretože v § 357 písm. m) CSP je uvedené uznesenie o nároku na náhradu trov konania, je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o trovách konania (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 56/2017, bod 27. a pod.).

33.2. Na základe uvedeného najvyšší súd dovolanie žalovanej v tejto časti ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby sa zaoberal jeho dôvodnosťou.

34. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej ohľadom namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP je síce v časti prípustné, ale nie je dôvodné, v časti je neprípustné a ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia sporu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP je neprípustné. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§

448 CSP).

35. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobkýň 1/ a 2/ v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že im priznal voči neúspešnej žalovanej náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.